

Mikołaj Jalinik

Politechnika Białostocka

INSTYTUCJE I ORGANIZACJE WPŁYWAJĄCE NA ROZWÓJ AGROTURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

INSTITUTIONS AND ORGANIZATIONS INFLUENCING THE DEVELOPMENT OF AGROTOURISM IN PODLASKIE VOIVODESHIP

Słowa kluczowe: instytucja, organizacja, agroturystyka, gospodarstwo agroturystyczne

Key words: institution, organization, agrotourism, agrotourism farm

Abstrakt. Celem badań była identyfikacja dominujących instytucji i organizacji, wspomagających procesy rozwoju agroturystyki oraz określenie ich roli i znaczenia w systemie zarządzania agroturystyką. Instytucje i organizacje są podmiotami, które inspirują i służą wszechstronną pomocą specjalistyczną wszystkim usługodawcom. Spełniają one najczęściej funkcję administracyjną w odróżnieniu od właścicieli gospodarstw agroturystycznych, którzy organizują wypoczynek, wyżywienie, atrakcje i tworzą miłą atmosferę podczas pobytu gości. Można stwierdzić, że instytucje i organizacje są skuteczne w działaniu, o czym świadczy sukcesywny ich wzrost w województwie podlaskim. Województwo podlaskie jest szczególnym regionem, bowiem na jego obszarze znajdują się bogate walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Pod względem liczby gospodarstw agroturystycznych województwo podlaskie zostało sklasyfikowane na czwartym miejscu w Polsce.

Wstęp

Każda instytucja, niezależnie od charakteru i rodzaju spełnianych przez nią zadań, w każdym środowisku funkcjonuje na określonych zasadach i wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny. Spośród różnych instytucji i organizacji działających na rzecz rozwoju agroturystyki szczególną rolę przypada społeczności lokalnej, jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom administracji rządowej. Uczestniczą one w podejmowaniu decyzji dotyczących organizacji, funkcjonowania i rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej.

W świetle teorii organizacji i zarządzania instytucję rozpatruje się jako szczególną formę działalności organizowanej, przy czym do określenia tego pojęcia stosuje się prakseologiczną terminologię pojęciową. Zgodnie z kategoriami prakseologicznymi, pojęcie instytucji odnosi się do ludzi i aparatury oznaczającej ogół „*tworzyw, narzędzi i wszelkich innych przedmiotów pomocniczych, którymi posilkują się wchodzące w skład zespołu współdziałające osobniki*” [Sikorski 1988]. Zasadniczym warunkiem efektywnego rozwoju agroturystyki w województwie podlaskim, jak i w Polsce jest ścisła współpraca i wspólne działanie wszystkich instytucji i organizacji działających zarówno w sferze regulacyjnej, jak i realnej agroturystyki.

Rola instytucji i organizacji wspomagających rozwój agroturystyki

Transformacja systemu społeczno-gospodarczego kraju przyczyniła się do zmiany polityki w sektorze turystyki i zagospodarowaniu obszarów wiejskich. Po 2000 r. wzrosło zainteresowanie mieszkańców miast i aglomeracji miejskich wypoczynkiem w środowisku wiejskim. Dowodem na to jest systematycznie zwiększająca się liczba instytucji wspierających działalność agroturystyczną na obszarze całego kraju (przedsiębiorstwa transportowe, hotelarskie, gastronomiczne, biura podróży, stowarzyszenia agroturystyczne, lokalne grupy działania, zespoły i ośrodki doradztwa rolniczego).

W działalności agroturystycznej organizacje i instytucje odgrywają priorytetową rolę na obszarach wiejskich. Od ich pomocy doradczej, finansowej i organizacyjnej zależy rozwój agroturystyki. Głównie właściciele gospodarstw agroturystycznych oczekują na promocję swoich podmiotów gospodarczych przez instytucje i organizacje. Każda z nich, niezależnie od charakteru i rodzaju spełnianych zadań, w każdym środowisku funkcjonuje na określonych zasadach i wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny.

Agroturystyka jest jedną z najbardziej rozwojowych form turystyki wiejskiej, przyczyniająca się do zwiększenia miejsc pracy i w znaczący sposób wpływa na sytuację społeczną i ekonomiczną regionów, głównie w zakresie poprawy sytuacji materialnej rodzin rolników. Dla niektórych grup społecznych i zawodowych, agroturystyka stała się źródłem dobrobytu oraz instrumentem walki z bezrobociem i

wspieraniem przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Pojęcie „instytucja” interpretuje się wielorako. Praktycznie każdy instytucjonalista zajmował się tworzeniem najbardziej ogólnej definicji instytucji. Według Rcommonsa „*instytucję można zdefiniować jako społeczne ramy kontroli, wyznaczania oraz ukierunkowania działań indywidualnych*”. Z kolei North określił instytucję jako „*reguły gry społecznej lub inaczej normy, które kształtują interakcje ludzkie. W rezultacie określają one motywację w relacjach międzyludzkich, politycznych, społecznych i ekonomicznych*”. Okazuje się, że rozumienie instytucji przez nową ekonomię instytucjonalną jest bardzo zbliżone do sposobu definiowania instytucji przez socjologów [Wilkin 1995]. W sensie socjologicznym instytucjami są wszelkie wytwory życia społecznego, które wpływają na postępowanie jednostek i grup społecznych w sposób względnie trwały, ukierunkowując ich działania i zwiększając przewidywalność owych działań. Instytucje można również interpretować jako zespół zachowań ludzkich i ich regulacji oraz wartości i norm [Kłodziński, Wilkin 1998]. Instytucje tworzą zasady i reguły postępowania, natomiast organizacje działają w ramach tych reguł [Chmielewska-Gill 1998]. Instytucjami są także organizacje.

Instytucje i organizacje zapewniają sprawne funkcjonowanie podmiotów gospodarczych, wpływają na ich integrację, ustalają określone normy – wzorce, pobudzają do innowacyjności i konkurencyjności, świadczą usługi opiniodawczo-doradcze i w efekcie przyczyniają się do poprawy jakości świadczonych usług. Funkcje opiniodawcze dotyczą przede wszystkim nowych rozwiązań legislacyjnych, nowych instrumentów ekonomicznych i finansowych, nowych rozwiązań instytucjonalnych, kierunków działań i realizowanej polityki, działań na forum międzynarodowym.

Termin „organizacja” jest pojęciem wieloznacznym. Organizacja może być społeczna, gospodarcza lub polityczna. Taka różnorodność interpretacyjna pojęcia „organizacja” stwarza konieczność zdefiniowania i określenia głównych znaczeń tego terminu. Pojęcie „organizacja” pochodzi od łacińskiego słowa *organum* oznaczającego pierwotnie narzędzie, a następnie narząd, czyli część organizmu żywego. Według Kotarbińskiego [1969] organizacja to pewien rodzaj całości ze względu na stosunek do niej jej własnych elementów lub całość, której wszystkie składniki przyczyniają się do powodzenia całości. Organizację można pojmować jako wyodrębnioną względnie z otoczenia całość ludzkiego działania, mającą określoną strukturę skierowaną na osiągnięcie jakiegoś celu lub celów. Termin „organizacja” można rozumieć w trzech zasadniczych znaczeniach: rzeczowym (instytucjonalnym), atrybutowym (strukturalnym), czynnościowym. Organizacja jest także interpretowana jako grupa ludzi, którzy współpracują ze sobą w sposób uporządkowany i skoordynowany, aby osiągnąć pewien zestaw celów [Griffin 2004].

Instytucje i organizacje uczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących organizacji, funkcjonowania i rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Działalność agroturystyczną w Polsce i województwie podlaskim wspierają różne instytucje i organizacje:

- 1) stowarzyszenia agroturystyczne,
- 2) ośrodki, oddziały lub zespoły doradztwa rolniczego,
- 3) Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”,
- 4) izby rolniczo-turystyczne,
- 5) urzędy gmin,
- 6) urzędy Marszałkowskie,
- 7) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 8) lokalne grupy działania,
- 9) lokalne organizacje turystyczne,
- 10) regionalne organizacje turystyczne,
- 11) centra doradztwa rolniczego,
- 12) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 13) Polska Organizacja Turystyczna.

Rzeczowym i funkcjonowanie gospodarstw agroturystycznych wspierają głównie stowarzyszenia agroturystyczne i zespoły doradztwa rolniczego. W województwie podlaskim należy wyróżnić dwanaście stowarzyszeń agroturystycznych. Są one dobrowolnym zrzeszeniem właścicieli gospodarstw agroturystycznych. Do zadań stowarzyszeń agroturystycznych należy wspomaganie rozwoju agroturystyki i pomoc właścicielom gospodarstw w tworzeniu i sprzedawaniu dobrej jakości produktów agroturystycznych. Cele takie są realizowane za pomocą następujących przedsięwzięć:

- informowanie o walorach i atrakcjach turystycznych na danym obszarze,
- opracowywanie, publikowanie i rozprowadzanie materiałów promocyjnych,
- propagowanie idei agroturystyki,
- szkolenie usługodawców i organizatorów turystyki,
- udział w kategoryzacji gospodarstw agroturystycznych,
- gromadzenie, upowszechnianie i udostępnianie informacji o gospodarstwach agroturystycznych,

Tabela 1. Stowarzyszenia agroturystyczne w województwie podlaskim w 2012 r.**Tabel 1. Agrotourism associations in Podlaskie voivodeship in 2012**

Nazwa Stowarzyszenia/ Association name	Siedziba/ Headquarters	Strona internetowa e-mail/ Website
Suwalska Izba Rolniczo- Turystyczna	ul. Kościuszki 45, 16-400 Suwałki	sirt@suwalki-turystyka.info.pl www.suwalki-turystyka.info.pl
Stowarzyszenie Agroturystyczne „Ziemia Sejneńska”	ul. Wojska Polskiego 60 b, 16-500 Sejny	biuro@ziemia-sejenska.pl www.ziemia-sejenska.pl
Podlaskie Stowarzyszenie Agroturystyczne	Kuryły 3, 16-100 Sokółka	kuryly@poczta.onet.pl www.psa.org.pl
Biebrzańsko-Narwiańskie Towarzystwo Agroturystyczne „Łoś”	Sulin Strumiłowo 4, 18- 430 Wizna	nadolny@pro-consult.com.pl
Biebrzańsko-Rajgrodzkie Stowarzyszenie Agroturystyki „Czapla”	ul. Elewatorska 10 19-203 Grajewo	tel./fax. 86 272 3961
Białowieskie Stowarzyszenie Agroturystyczne „Zubr”	ul. Południowa 4 17-200 Hajnówka	www.agrobialowieza.pl bsa-zubr@home.pl
Stowarzyszenie Agroturystyczne „Agrokresy”	Załuki 3, 16-040 Gródek	tel. 85 7184416
Stowarzyszenie Agroturystyczne „Puszcza Mielnicka”	ul. Brzeska 131, 17-307 Mielnik	puszczamielnicka@vp.pl www.puszczamielnicka.ovh.org
Stowarzyszenie „Biebrza Koneserom”	Strękowa Góra 24 16-075 Zawady	koneserzy@wp.pl
Stowarzyszenie Agroturystyczne „Raj Bobra”	ul. Tysiąclecia 23B, 19-100 Mońki	monodr@zetobi.com.pl www.rajbobra.pl
Wigierskie Stowarzyszenie Turystyczne	Stary Folwark 69, 16-402 Suwałki	wst1@tlen.pl www.wigry.win.pl

Źródło: opracowanie na podstawie danych Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie

Source: own study based on the Extension Service Center Szepietowo data

- współpraca z organizacjami i instytucjami zajmującymi się działalnością turystyczną,
- organizowanie i wspieranie działań poprawiających jakość produktu agroturystycznego (imprezy kulturalne i sportowe, wypożyczalnie sprzętu).

Wykaz stowarzyszeń agroturystycznych funkcjonujących w województwie podlaskim przedstawiono w tabeli 1.

Instytucją, która odgrywa szczególne znaczenie na szczeblu powiatowym w zakresie działalności szkoleniowo-doradczej są zespoły doradztwa rolniczego. Funkcjonują one w każdym powiecie (poza ośrodkami doradztwa rolniczego). Do ich zadań należy:

- organizowanie szkoleń, kursów i pokazów rolnikom zainteresowanym agroturystyką,
- udzielanie porad w zakresie sporządzania biznesplanów, przepisów obowiązujących w agroturystyce (bhp, p.pożarowych, wynikających z Kodeksu Pracy),
- promocja usług agroturystycznych poprzez wydawnictwa specjalistyczne;
- utrzymywanie współpracy ze stowarzyszeniami oraz zespołami doradztwa rolniczego w powiatach i województwie.

Podobnie ważną rolę spełniają lokalne grupy działania (LGD) – tabela 2. Ich udział polega szczególnie na:

- przeprowadzaniu szkoleń z zakresu prowadzenia działalności usługowej (finansowanie i kategoryzacja obiektów, warunki higieniczno-sanitarne, zagospodarowywanie obszaru),
- odnowie i rozwoju wsi,
- tworzeniu i rozwoju mikroprzedsiębiorstw,
- różnicowaniu gospodarstw w kierunku działalności nierolniczej,
- kreowaniu markowych produktów turystycznych,
- projektowaniu i oznakowaniu szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych, wodnych, konnych, narciarskich, tematycznych wraz z lokalizacją małej infrastruktury turystycznej,
- organizacji plenerowych imprez regionalnych (występy zespołów folklorystycznych, rajdów pieszych i rowerowych, warsztatów rękodzielniczych, zawodów sportowo-rekreacyjnych),
- organizacji warsztatów edukacyjnych: tkackich, rękodzielniczych, hafciarskich, garncarskich,
- wykonywaniu tablic dydaktycznych, prezentujących zasoby przyrodnicze, kulturowe i historyczne obszarów recepcji turystycznej,
- przygotowaniu portali internetowych o walorach i atrakcjach turystycznych,
- wydawaniu folderów, broszur, informatorów turystycznych i pozycji zwartych,
- przeprowadzaniu badań na temat potrzeb turystów i bazy turystyczno-rekreacyjnej.

Tabela 2. Lokalne Grupy Działania w województwie podlaskim w 2012 r.
Table 2. Local Action Groups in Podlaskie voivodeship in 2012

Grupa/Group	Nazwa/Name	Siedziba/Headquarters
Lokalna Grupa Działania Północno-Wschodnia	„Szelmert”	Szypliszki
Lokalna Grupa Działania	„Sejneńszczyzna”	Sejny
	„Kanał Augustowski i Rospuda”	Augustów
	„Nasza Suwalszczyzna”	Suwalki
	„Fundacja Biebrzańska”	Dąbrowa Białostocka
	Biebrzański Dar Natury	Grajewo
Stowarzyszenie	„Sąsiedzi”	Łomża
Lokalna Grupa Działania	„Kraina Mlekiem Płynąca”	Mały Płock
	„Brama na Bagna”	Strękowa Góra/Zawady
	„Szlak Tatarski”	Sokółka
	„Królewski Gościniec Podlasia”	Dobrzyniewo Duże
	Puszcza Knyszyńska	Supraśl
	„N.A.R.E.W. – Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi”	Turośń Kościelna
Stowarzyszenie LGD	„Kraina Bobra”	Wysokie Mazowieckie
Lokalna Grupa Działania	„Puszcza Białowiecka”	Hajnówka
	„Tygiel Doliny Bugu”	Drohiczyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie [www.wrotapodlasia.pl]

Source: own study based on [www.wrotapodlasia.pl]

Ich rola jest szczególnie znacząca w rozwoju infrastruktury turystycznej. Wraz ze stowarzyszeniami i zespołami doradztwa rolniczego tworzą znaczący potencjał logistyczny na obszarach wiejskich.

Bardzo istotną rolę w kraju (siedziba w Warszawie) odgrywa Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”. Pomimo, że jest to jedyna instytucja w Polsce, to utrzymuje ścisłą współpracę ze wszystkimi stowarzyszeniami agroturystycznymi w województwach. Celem jej jest:

- podnoszenie jakości świadczonych usług przez permanentną edukację właścicieli gospodarstw agroturystycznych, a głównie przez system kontroli jakości;
- rozwój i promocja turystyki wiejskiej przez wydawnictwa (broszury, foldery, katalogi);
- reprezentowanie i ochrona interesów członków federacji;
- tworzenie, zachowanie i ochrona walorów kulturowych i przyrodniczych;
- aktywizacja społeczności wiejskiej;
- ocena jakości świadczonych usług agroturystycznych i przyznawanie gospodarstwom odpowiednich kategorii (standard, jedno, dwa lub trzy słoneczka);
- opracowywanie biznesplanów.

Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” (PFTW „GG”) dba o intensywny rozwój agroturystyki we wszystkich województwach i o wysoki poziom ich rozwoju. Poza działalnością PFTW „GG” istotny wpływ wywiera współpraca organów rządowych i samorządowych z organizacjami pozarządowymi.

Polska Organizacja Turystyczna (POT) jest jedną z ponad 200 działających na świecie narodowych organizacji turystycznych. Jej celem jest promowanie Polski jako kraju atrakcyjnego, nowoczesnego, z wysokimi standardami usług i konkurencyjnymi cenami. Działania na rzecz promocji i rozwoju turystyki polskiej prowadzone są zarówno w kraju, jak i za granicą. Organizuje stoiska narodowe na największych krajowych i zagranicznych targach turystycznych. POT ma swoje przedstawicielstwa w 14 krajach świata. Dzięki znajomości specyfiki różnych krajów, POT może planować kampanie promocyjne, które uwzględniają charakter i potrzeby poszczególnych rynków. Współpracuje ponadto z regionalnymi i lokalnymi organizacjami turystycznymi. Wspólnie podejmowane są działania mające na celu zwiększenie zainteresowania polskimi regionami i produktami turystycznymi wśród krajowych i zagranicznych turystów. Organizuje liczne imprezy promocyjne, seminaria, szkolenia, a także zajmuje się drukiem wydawnictw promocyjnych o Polsce. Foldery POT wydawane są w 12 językach i promują turystykę aktywną, biznesową, wiejską, uzdrowiskową, pokazują walory turystyczne miast i regionów, w tym zabytki UNESCO, a także inne atrakcje, które mogą zainteresować potencjalnego turystę [www.pot.gov.pl/o-pot/]. Do podstawowych zadań organizacji należy zaliczyć tworzenie spójnego systemu promocji turystycznej na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz stymulowanie rozwoju produktu turystycznego. Wśród ważniejszych zadań podejmowanych w tym zakresie można wyróżnić:

- współpracę z regionami i branżą turystyczną,
- inicjowanie powoływania lokalnych organizacji turystycznych,
- współpracę z euroregionami,
- szkolenie i doskonalenie kadr turystycznych,
- współpracę z uczelniami turystycznymi,
- organizowanie imprez studyjnych,
- organizowanie konferencji, warsztatów, seminariów,
- współpracę ze stowarzyszeniami i organizacjami branżowymi,
- organizowanie targów turystycznych w kraju.

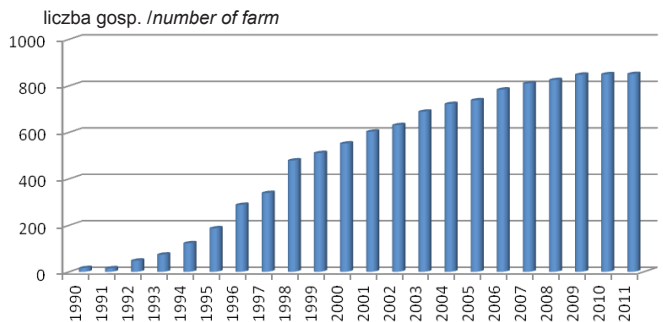
Wpływ instytucji i organizacji na rozwój gospodarstw agroturystycznych

Współdziałanie właścicieli gospodarstw agroturystycznych i urzędów gmin z instytucjami i organizacjami wspierającymi środowisko wiejskie jest bardzo ważnym elementem z punktu widzenia osiągniętych przez nich korzyści. Zaangażowanie to wpływa w istotny sposób na kreowanie samej oferty. Wyznacznikiem sukcesu w agroturystyce jest w szczególności przygotowanie zawodowe, wiedza oraz kompetencje właścicieli gospodarstw agroturystycznych [Jalinik 2007]. Ważnym wyznacznikiem jest także prezentowanie gospodarstwa agroturystycznego lub w sposób interesujący i przekonujący. Usługi agroturystyczne obciążone są dużym ryzykiem, a usługodawcy działają w dużym rozproszeniu i dlatego społeczność wiejska oczekuje wsparcia ze strony samorządów, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką rozwoju wsi.

Dynamikę wzrostu liczby gospodarstw agroturystycznych w województwie podlaskim w latach 1990-2011 przedstawiono na rysunku 1. Na podstawie danych można stwierdzić, że liczba gospodarstw agroturystycznych z roku na rok systematycznie wzrasta. W 1990 r. było zaledwie piętnaście gospodarstw agroturystycznych, a w 2005 r. było ich już 735, podczas gdy w 2011 r. było ich 850. Nieznaczny spadek zanotowano tylko w 1991 roku, gdzie liczba gospodarstw zmalała o jedno gospodarstwo. W okresie szesnastu lat liczba gospodarstw agroturystycznych wzrosła dziesięciokrotnie. Wynik taki jest zadawalający, ponieważ świadczy o systematycznie rosnącym zainteresowaniu usługami agroturystycznymi. Najwięcej gospodarstw agroturystycznych zarejestrowanych jest w powiecie suwalskim (221), a o 50% mniej w powiecie augustowskim i hajnowskim (po 101). Tylko jedno gospodarstwo funkcjonuje w powiecie zambrrowskim i dziewięć w powiecie Bielsk Podlaski, jako powiaty o najmniejszej liczbie gospodarstw agroturystycznych. Wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych nastąpił głównie z powodów:

- urynkownienia gospodarki, w wyniku czego spadły dochody z typowej produkcji rolniczej, w związku z czym rolnicy posiadający niewielkie gospodarstwa bądź słabe klasy gleb zmuszeni są do poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu;
- pojawienia się na rynku turystycznym mody na wypoczynek w gospodarstwie rolnym, gdzie odnaleźć można ciszę, świeżą żywność i nieskażone środowisko przyrodnicze;
- sprzyjającej polityce państwa, dzięki której istnieje możliwość zwolnienia właściciela gospodarstwa z podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku VAT oraz uzyskania kredytów preferencyjnych i środków unijnych.

Należy sądzić, że przy tak sprzyjającej polityce państwa, liczba gospodarstw będzie sukcesywnie się powiększała. Warto dodać, że sprzyjają temu walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe oraz pomoc instytucji i organizacji w licznych przedsięwzięciach związanych z działalnością agroturystyczną. Można stwierdzić, że instytucje i organizacje inspirowały do podejmowania działalności agroturystycznej, a głównie właścicieli powyżej 30 roku życia. To dzięki współpracy i specjalistycznej pomocy powiększa się liczba gospodarstw agroturystycznych, jak również zwiększa się liczba organizacji działających na rzecz rozwoju gospodarstw agroturystycznych.

Rysunek 1. Dynamika wzrostu liczby gospodarstw agroturystycznych w latach 1990-2011 w województwie podlaskim

Figure 1. The number of agrotourism farms in Podlaskie voivodeship during the period 1990-2011

Źródło: jak w tab. 1

Source: see tab. 1

Podsumowanie

Działalność agroturystyczna odgrywa coraz większą rolę w przemianach gospodarczych i społecznych na obszarach wiejskich. Sukcesywnie powiększa się liczba gospodarstw agroturystycznych w województwie podlaskim. Województwo podlaskie jest szczególnym regionem, bowiem na jego obszarze znajdują się bogate walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Pod względem liczby gospodarstw agroturystycznych województwo podlaskie zostało sklasyfikowane na czwartym miejscu w Polsce.

Agroturystyka jest formą turystyki wiejskiej, opartą głównie na walorach turystycznych. Jej rozwój przynosi wymierne korzyści finansowe, które stymulują rozwój gospodarstw rolniczych i poprawę stanu infrastruktury technicznej tych jednostek. Na rozwój gospodarstw agroturystycznych istotny wpływ wywierają instytucje i organizacje, które promują gospodarstwa agroturystyczne, udzielają porad, zajmują się wydawnictwem materiałów promocyjnych (broszur, folderów, ulotek). Nawet najlepszy produkt, ale pozbawiony informacji i promocji staje się niewidoczny, mało popularny, nieznan i w efekcie nie jest nabywany przez usługobiorców, co jest wielką stratą i zaniedbaniem ze strony właścicieli gospodarstw agroturystycznych.

Instytucje i organizacje są podmiotami, które inspirują i służą wszechstronną pomocą specjalistyczną wszystkim usługodawcom. Spełniają one najczęściej funkcję administracyjną w odróżnieniu od właścicieli gospodarstw agroturystycznych, którzy organizują wypoczynek, wyżywienie, atrakcje i tworzą miłą atmosferę podczas pobytu gości. Można stwierdzić, że instytucje i organizacje są skuteczne w działaniu, o czym świadczy sukcesywny ich wzrost w województwie podlaskim.

Literatura

- Chmielewska-Gill W.** 1998: Procesy dostosowawcze w sferze instytucjonalnej polskiego rolnictwa. [W:] Integracja polskiej wsi i rolnictwa z Unią Europejską. Wspólna polityka rolna, Fundusze strukturalne. FAPA, Warszawa, 7.
- Griffin R.W.** 2004: Podstawy zarządzania organizacjami. PWN, Warszawa, 5.
- Jalinik M.** 2007: Typologia gospodarstw oraz rozwój usług agroturystycznych. *Rocz. Nauk. SERiA*, t. IX, z. 2, 114.
- Kłodziński M., Wilkin J.** 1998: Rozwój obszarów wiejskich w Polsce. [W:] Identyfikacja priorytetów w modernizacji sektora rolno-spożywczego w Polsce. FAPA, Warszawa 19.
- Kotarbiński T.** 1969: Traktat o dobrej robocie. Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków, 45-62.
- Sikorski Cz.** 1988: Projektowanie i rozwój organizacji i instytucji. PWE, Warszawa, 23.
- Wilkin J.** 1995: Instytucjonalne zaplecze polskiego rolnictwa, jego stan i znaczenie w procesie integracji europejskiej, [W:] Problemy rolnictwa południowo-wschodniego regionu Polski w procesie integracji z rolnictwem krajów Unii Europejskiej. Regionalny Ośrodek FAPA w Rzeszowie, Rzeszów, 57.
- [www.pot.gov.pl/o-pot].
- [www.wrotapodlasia.pl].

Summary

Agrotourism plays a greater role in the economic and social transformations of rural areas. The number of agrotourism farms increases constantly (Figure 1). Podlaskie voivodeship is a special region due to its rich natural resources, cultural heritage and landscapes. Taking into the account the number of agrotourism farms, Podlaskie voivodeship is classified fourth largest in Poland.

Agrotourism is a form of rural tourism based mainly on natural resource attractiveness. Its development brings financial benefits, which influence development of agrotourism farms and the improvement of infrastructure of such units. The development of agrotourism farms is also influenced by institutions and organizations, which promote agrotourism farms, provide advice, and disseminate promotional materials (brochures, folders and leaflets). Even the best product devoid of promotion becomes invisible, less popular, unknown and, as a result, the owners of agrotourism farms lack customers and loose potential revenues.

Institutions and organizations inspire and offer comprehensive help to all service providers. They fulfill mainly administrative function, in contrast to farm owners who organize other services including meals, attractions and create welcoming atmosphere during the guests stay. It appears that institutions and organizations are effective as evidenced by the increasing agrotourism farm number in Podlaskie voivodeship.

Adres do korespondencji:

dr inż. Mikołaj Jalinik
 Politechnika Białostocka
 Katedra Turystyki i Rekreacji
 ul. Trasiuka 2, 16-001 Kleosin
 tel. (85) 746 98 52
 e-mail: jalinia@op.pl